

Απόφαση 920 / 2018 (Α2, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Αριθμός 920/2018

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α2' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Γεώργιο Σακκά, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Ιωσήφ Τσαλαγανίδη, Γεώργιο Κοντό, Αβροκόμη Θούα και Μιλτιάδη Χατζηγεωργίου - Εισηγητή, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 23 Οκτωβρίου 2017, με την παρουσία και της γραμματέως, Θεοδώρας Παπαδημητρίου, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Των αναιρεσιόντων: 1) Κ. Σ. του Α., κατοίκου ... ο οποίος παραστάθηκε αυτοπροσώπως με την ιδιότητα του δικηγόρου και 2) Μ. Σ. του Π. - Ε., κατοίκου ..., η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Κωνσταντίνο Σταθογιαννόπουλο, ήδη 1ο αναιρεσιόντα.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) ομόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία "... " που εδρεύει στο ... και εκπροσωπείται νόμιμα, παραστάθηκε δε με το νόμιμο εκπρόσωπό της Λ. Λ., ο οποίος διόρισε πληρεξούσιο δικηγόρο τον Παναγιώτη Πατακιά και 2) Λ. Λ. του Β., κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε με τον ίδιο ως άνω πληρεξούσιο δικηγόρο.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 5-12-2010 αγωγή των ήδη αναιρεσιόντων, που κατατέθηκε στο Ειρηνοδικείο Ναυπλίου.

Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 35/2012 του ίδιου Δικαστηρίου και 673/2014 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ναυπλίου.

Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητούν οι αναιρεσιόντες με την από 10-6-2016 αίτησή τους.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Ο πληρεξούσιος των αναιρεσιόντων ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, ο πληρεξούσιος των αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Με την κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως προσβάλλεται η κατ' αντιμωλία των διαδίκων εκδοθείσα υπ' αριθμ. 673/2014 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ναυπλίου, απορριπτική της από 20-6-2013 εφέσεως των αναιρεσιόντων κατά της πρωτόδικης υπ' αριθμ. 35/2012 αποφάσεως του Ειρηνοδικείου Ναυπλίου, που είχε απορρίψει την από 5-12-2010 αγωγή τους, με την οποία ζητούσαν να υποχρεωθούν οι αναιρεσιβλήτοι να καταβάλουν στον καθένα τους ποσό 5.000 € για την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που

υπέστησαν από την περιγραφόμενη συμπεριφορά των τελευταίων. Η αίτηση αναιρέσεως ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα, πριν από την επίδοση της αποφάσεως (άρθρ. 552, 553, 556, 558, 564, 566§1 ΚΠολΔ), είναι επομένως παραδεκτή και πρέπει να ερευνηθεί ως προς τους λόγους της (άρθρ. 577 §§ 1&3 ΚΠολΔ).

2. Η αθέτηση μιας συμβάσεως, καθεαυτή, δεν συνιστά αδικοπραξία. Βέβαια αποτελεί πράξη παράνομη, όμως οι έννομες συνέπειες της παραβάσεως ρυθμίζονται όχι από τις περί αδικοπραξιών διατάξεις, αλλά από τις διατάξεις για τη μη εκπλήρωση της παροχής (αδυναμία παροχής, υπερημερία του οφειλέτη, πλημμελής εκπλήρωση της συμβάσεως κλπ). Πλην όμως, μερικές φορές είναι δυνατό ένα και το αυτό βιοτικό γεγονός να συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις τόσο της αθέτησης της συμβάσεως όσο και της αδικοπραξίας. Στην περίπτωση αυτήν το πραγματικό γεγονός υπόκειται σε πολλαπλή αξιολόγηση και αντιμετωπίζεται από διαφορετικές απόψεις. Όπως δε κρατεί στη νομολογία, η υπαίτια (από δόλο ή αμέλεια) και ζημιογόνος πράξη ή παράλειψη, με την οποία παραβιάζεται μία σύμβαση και γεννάται ενδοσυμβατική ευθύνη του οφειλέτη, μπορεί, πέρα από την αξίωση που πηγάζει από τη σύμβαση, να θεμελιώσει ευθύνη και από αδικοπραξία, αν, και χωρίς τη συμβατική σχέση διαπραττόμενη, θα ήταν καθαυτή παράνομη, ως αντικείμενη στο γενικό καθήκον που επιβάλλει το άρθρο 914 ΑΚ, να μη ζημιώνει κάποιος υπαιτίως άλλον (Ολ.ΑΠ 967/1973). Περαιτέρω από τα άρθρα 57 και 59 του ΑΚ συνάγονται τα εξής: Όποιος παράνομα προσβάλλεται στην προσωπικότητά του, νοούμενη ως το προστατευόμενο από το Σύνταγμα (άρθρ. 2 παρ.1) σύνολο των αξιών που απαρτίζουν την ουσία του ανθρώπου, έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Σε περίπτωση δε που η παράνομη προσβολή της προσωπικότητας υπήρξε και υπαίτια, το δικαστήριο μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον προσβολέα να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη, που τυχόν έχει επέλθει, ιδίως με πληρωμή χρηματικού ποσού. Προσβολή της προσωπικότητας δημιουργείται με οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη τρίτου με την οποία διαταράσσεται η κατάσταση που υπάρχει σε μια ή περισσότερες εκδηλώσεις της σωματικής, ψυχικής, πνευματικής και κοινωνικής ατομικότητας του βλαπτόμενου κατά τη στιγμή της προσβολής. Η προσβολή είναι παράνομη όταν η επέμβαση στην προσωπικότητα του άλλου δεν είναι επιτρεπτή από το δίκαιο ή γίνεται σε ενάσκηση δικαιώματος, το οποίο όμως είναι από άποψη έννομης τάξης μικρότερης σπουδαιότητας, είτε ασκείται καταχρηστικά. Ενόψει της συγκρούσεως των προστατευόμενων αγαθών προς τα προστατευόμενα αγαθά της προσωπικότητας των άλλων ή προς το συμφέρον της ολότητας, θα πρέπει να αξιολογούνται και να σταθμίζονται στη συγκεκριμένη περίπτωση τα συγκρινόμενα έννομα αγαθά και συμφέροντα για την διακρίβωση της ύπαρξης προσβολής του δικαιώματος επί της προσωπικότητας και ο παράνομος χαρακτήρας της. Τα έννομα αγαθά που περικλείονται στο δικαίωμα της προσωπικότητας (η τιμή, η ιδιωτική ζωή, η εικόνα, η σφαίρα του απορρήτου κ.ά.) δεν αποτελούν αυτοτελή δικαιώματα αλλά επιμέρους εκδηλώσεις, εκφάνσεις ή πλευρές του ενιαίου δικαιώματος επί της ίδιας προσωπικότητας, έτσι ώστε η προσβολή οποιασδήποτε εκφάνσεως της προσωπικότητας να σημαίνει και προσβολή της συνολικής έννοιας προσωπικότητα. Από αυτά παρέπεται ότι αν, εκτός από την υπαίτια (από δόλο ή αμέλεια) μη εκπλήρωση ή πλημμελή εκπλήρωση κάποιας συμβάσεως, συντρέχουν επί πλέον γεγονότα που συνιστούν συμπεριφορά προσβλητική της προσωπικότητας του

αντισυμβαλλομένου, κατά την άνω έννοια, εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος υπέστη ηθική βλάβη συνδεδεμένη αιτιωδώς με την με τη συμπεριφορά αυτή του υπαιτίου, γεννιέται αξίωση χρηματικής ικανοποίησης για αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 59 και 932 ΑΚ (ΑΠ 1731/2008). Στην προκειμένη περίπτωση με την ένδικη ενώπιον του Ειρηνοδικείου Ναυπλίου αγωγή, όπως το περιεχόμενό της παραδεκτά επισκοπείται, οι ενάγοντες και ήδη αναιρεσιόντες εξέθεσαν ότι με την πρώτη των εναγομένων και ήδη αναιρεσιβλήτων συνήψαν στις 15-6-2006 σύμβαση, δυνάμει της οποίας η τελευταία ανέλαβε τη διοργάνωση της γαμήλιας δεξιώσεώς τους, που θα ελάμβανε χώρα την 1-7-2006 σε μισθωμένο χώρο στο Ναύπλιο. Ότι εξαιτίας της αμελούς συμπεριφοράς αφ' ενός του δευτέρου των εναγομένων και ήδη αναιρεσιβλήτων, εταίρου της πρώτης αυτών και αφ' ετέρου των υπαλλήλων αυτής, οι οποίοι δεν τήρησαν τις γραπτές οδηγίες των εναγόντων ως προς τη διάταξη των τραπεζιών και την τοποθέτηση των προσκεκλημένων σ' αυτά, δημιουργήθηκε αναταραχή μεταξύ των συνδαιτυμόνων κατά τη διάρκεια της ως άνω εκδηλώσεως, δεδομένου ότι κάποιοι από τους στενούς συγγενείς των εναγόντων εξέλαβαν ως προσωπική προσβολή το γεγονός ότι τους υπεδείχθη να καθίσουν σε θέσεις μακριά από το νυφικό τραπέζι και αποχώρησαν δυσαρεστημένοι από τη δεξίωση, ενώ γενικότερα δημιουργήθηκαν παρεξηγήσεις μεταξύ των εναγόντων και των συγγενών τους, γεγονότα τα οποία προκάλεσαν λύπη και πικρία στους ενάγοντες. Ότι υπό τις περιστάσεις αυτές, οι οποίες τους στέρησαν τη δυνατότητα να διατηρούν ευχάριστες αναμνήσεις από το σπουδαίο αυτό προσωπικό και κοινωνικό γεγονός της ζωής των, προσβλήθηκε ανεπανόρθωτα η προσωπικότητά τους και προκλήθηκε κοινωνικός διασυρμός τους στην πόλη του Ναυπλίου, εν όψει και της ιδιότητάς τους στην πόλη αυτή ως συμβολαιογράφου και δικηγόρου, αντίστοιχα. Ζήτησαν δε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, που ευθύνονται εις ολόκληρον, να καταβάλουν στον καθένα τους το ποσό των 5.000 € ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστησαν από την εις βάρος τους συμπεριφορά αυτή του 2ου των εναγομένων και των υπαλλήλων της 1ης, για τις πράξεις των οποίων ευθύνεται αυτή κατά νόμο. Η αγωγή αυτή είναι νομικά αβάσιμη, καθόσον η αποδιδόμενη στους εναγομένους εσφαλμένη διάταξη των τραπεζιών και η μη ορθή τοποθέτηση των προσκεκλημένων, εξαιτίας αμελούς συμπεριφοράς των προστηθέντων από την 1η εναγομένη υπαλλήλων της και του 2ου εναγομένου, συνιστά απλώς πλημμελή εκπλήρωση της οφειλόμενης, από τη συναφθείσα μεταξύ των διαδίκων σύμβαση έργου, παροχής, ήτοι αντισυμβατική συμπεριφορά, και δεν θεμελιώνει αυτή και μόνη αδικοπραξία, αφού οι επικαλούμενες με την αγωγή αμελείς ενέργειες των ως άνω προσώπων ανάγονται όλες στον τρόπο εκπληρώσεως της συμβάσεως εκ μέρους των εναγομένων, στα πλαίσια της οποίας αυτοί ενήργησαν και δεν μπορούν οι ενέργειες αυτές να νοηθούν χωρίς αυτή. Έτσι δεν δημιουργείται ευθύνη των εναγομένων από αδικοπραξία, αλλ' ούτε και υφίσταται υπαίτια προσβολή της προσωπικότητας των εναγόντων, ώστε να υπάρχει υποχρέωση για χρηματική τους ικανοποίηση. Το Μονομελές Πρωτοδικείο, που δίκασε ως εφετείο, δεχόμενο ότι η άνω συμπεριφορά των εναγομένων, εκτός από παράβαση των συμβατικών τους υποχρεώσεων, δεν συνιστά και παράνομη και υπαίτια (από αμέλεια) προσβολή της προσωπικότητας των εναγόντων ούτε και αδικοπραξία, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 57, 59, 914 και 932 ΑΚ. Επομένως ο πρώτος λόγος του

αναιρετηρίου, με τον οποίο, κατ' επίκληση παραβίασεως από το άρθρο 560 αρ.1 ΚΠολΔ, προσάπτεται στο ως εφετείο δικάσαν δικαστήριο η πλημμέλεια ότι με το να απορρίψει την αγωγή των ήδη αναιρεσειόντων, παρά το νόμο δεν εφαρμόσε τις εφαρμοστέες διατάξεις των άρθρων 57, 59 και 932 ΑΚ, παραβιάζοντας έτσι ευθέως τις ουσιαστικού δικαίου αυτές διατάξεις, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. 3. Τα διδάγματα κοινής πείρας, δηλαδή οι αρχές για την εξέλιξη των πραγμάτων που συνάγονται από την παρατήρηση του καθημερινού βίου, την επιστημονική έρευνα και την εν γένει επαγγελματική ενασχόληση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε για να εξακριβωθεί η βασιμότητα των πραγματικών περιστατικών, που αποτέλεσαν το αντικείμενο της αποδείξεως (ΚΠολΔ 336 παρ. 4), είτε για να γίνει, μετά την εξακρίβωση της βασιμότητας αυτών, η υπαγωγή τους σε νομικούς κανόνες (ΚΠολΔ 559 αριθ. 1 ή 560 αριθ. 1). Αν, στην πρώτη περίπτωση, χρησιμοποιώντας τα διδάγματα κοινής πείρας ή τα πορίσματα της επιστήμης αντίθετα προς τις αρχές της λογικής, το δικαστήριο διαγνώσει εσφαλμένως ότι συνέτρεξαν ή όχι τα περιστατικά που στηρίζουν το δικαίωμα, δεν υπάρχει παραβίαση κανενός νόμου και, άρα, δεν ιδρύεται λόγος αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ. Αν πάλι το δικαστήριο παραλείψει εντελώς να τα χρησιμοποιήσει, η παράλειψη αυτή δεν ελέγχεται ως πλημμέλεια από το εδάφιο 11 του άρθρου 559, καθόσον, όπως συνάγεται από τα άρθρα 336 παρ. 4 και 339 του ΚΠολΔ, τα διδάγματα κοινής πείρας δεν καταλέγονται στα αποδεικτικά μέσα (Ολ. ΑΠ 8/2005).

Εν προκειμένω, με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως ψέγεται η προσβαλλομένη απόφαση για πλημμέλεια από το άρθρο 560 αριθ. 1β του ΚΠολΔ, στην οποία φέρεται ότι υπέπεσε με το να αρνηθεί ανατιολογήτως να χρησιμοποιήσει το δίδαγμα της κοινής πείρας ότι η τοποθέτηση των προσκεκλημένων σε μια γαμήλια δεξίωση ακολουθεί σε όλη την Ελλάδα έναν συγκεκριμένο τύπο, σύμφωνα με τον οποίο οι στενότεροι συγγενείς των νεονύμφων τοποθετούνται σε θέσεις πλησίον του νυφικού τραπεζιού, που συνήθως βρίσκεται στην κορυφή του χώρου και με τον τρόπο αυτό να απορρίψει ως νόμω αβάσιμη την αγωγή των αναιρεσειόντων, που ισχυρίζονταν ότι επήλθε προσβολή της προσωπικότητάς τους από την, κατά τρόπο αντίθετο προς τα συμφωνηθέντα, τοποθέτηση αυτών. Ο λόγος αυτός, αιτιώμενος την απόφαση για τη μη χρησιμοποίηση των διδαγμάτων της κοινής πείρας, είναι απαράδεκτος διότι το δικαστήριο δεν προέβη σε έρευνα της βασιμότητας πραγματικών περιστατικών ώστε εν συνεχεία, κατά την υπαγωγή σε νομικό κανόνα, να μπορεί να ελεγχθεί αν υπάρχει πλημμέλεια. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει να απορριφθεί η ένδικη αίτηση αναίρεσης και να διαταχθεί η εισαγωγή του κατατεθέντος παραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο, να καταδικασθούν δε οι αναιρεσειόντες, ως ηττηθέντες, στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων (άρθρα 176 και 183 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 10 Ιουνίου 2016 αίτηση του Κ. Σ. και Μ. Σ. για αναίρεση της υπ' αριθμ. 673/2014 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ναυπλίου.

Διατάσσει την εισαγωγή του κατατεθέντος από τους αναιρεσειόντες παραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο

και

Καταδικάζει τους αναιρεσεύοντες στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, τα οποία ορίζει σε δύο χιλιάδες επτακόσια (2.700) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 28 Μαρτίου 2018.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριό του, στις 16 Μαΐου 2018.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ